

Budapest, 1877.

52. szám.

December 27.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

Előfizetési fölhívás

„Katholikus Hetilap“ 1878. január-decemberi folyamára.

A »Katholikus Hetilap« 1878. évi folyamára ezenel előfizetést nyitunk s bizalommal kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy megrendeléseiket megújítani s a »Kath. Hetilap«-nak ismerőseik és a katolikus irodalom barátai között új előfizetőket szerezni méltóztatnának.

Tisztelt ügybarátaink s jóakaróink e tekintetben sokat tehetnek; az ő pártfogásuk és támogatásuk igen sokat lendíthet arra nézve, hogy lapunk minél szélesebb körökben elterjedjen s minél sikeresebben teljesítse feladatát, melyet maga elé tűzött, t. i., hogy ellensúlyozva a vallás nélküli sajtó káros befolyását, tárgyra és szellemre nézve oly tartalmat nyújtson, mely a katolikus ember vallásos meggyőződésével s legszentebb érzelmeivel minden tekintetben összhangzó legyen. — Napjainkban, midőn a katolikus vallás és egyház minden oldalról annyiféle megtámadtatásban részesül, s az ellene indított harc nyíltan és elrejtve még a realis tudományok és a szépirodalom terére is átvitetett, — a katolikus sajtó létezése nem csak jogosult, de elkerülhetlenül szükséges.

A magyar katolikus sajtónak egyik legrégebbi tagja a »Kath. Hetilap«, mely hetenkint egy ivnyi tartalommal megjelenve közöl társadalmi iránycikkeket, költeményeket, elbeszéléseket, vegyes tartalmu tárcacikkeket, napihíreket s egyéb apróságokat. Irodalmi rovatában ad rövid könyvismertetéseket is. — Lapunk állandó munkatársai között elismert nevű katolikus írók vannak, kik jeles dolgozataikkal gazdagítják lapunk tartalmát. — Tisztelt előfizetőinknek bő alkalmuk volt meggyőződni, hogy a mit e lap szerkesztésének átvételekor programunkban ígértünk, azt híven meg is tartottuk. Törekvésünk jövőre is oda fog irányulni, hogy a »Kath. Hetilap«-ot minél tartalmasabbá, minél érdekesebbé s a kath. közönségre nézve nélkülözhetlen közlönyvé tegyük. — A külföldi, különösen a németországi sajtó hasonló tartalmu és irányu hetilapjai ezekre

menő előfizetőkkel bírnak. Legyen szabad remélnünk, hogy a magyar katolikus közönség is a »Katholikus Hetilap«-ot melegen felkarolja s pártfogásába veszi. Mire a tisztelt kathol. közönséget ismételten bizalomteljesen kérjük.

A »Kath. Hetilap« előfizetési ára: **Egész évre 4 forint; félévre 2 frt; negyedévre 1 forint.** Gyűjtőknek 8 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. — Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához kérjük küldeni. (IV. kerület Lövész-utca 11. szám.). Legalkalmasabb az előfizetési pénzek beküldésére póstantalványokat használni. — Kérjük a megrendeléseket idejekorán megtenni, hogy a lap szétküldésében fenakadás ne történjék. Budapest, 1877. december 6.

Ágoston Antal

felelős szerkesztő.

A kath. szépirodalom nálunk.

II.

(M—y.) A külföld egészen más képet mutat. Ott tisztább tudatában vannak ama befolyásnak, melyet a szépirodalom gyakorol, épen azért nem csak ellensúlyozzák a destructiv sajtó enemü termékeit jó irányu szépirodalmi művekkel, de a tisztán katolikus szellemü szépirodalomnak világszerte ismert hősei vannak, s egy Redwitz, Bolanden, Hahn-Hahn s sok mások igen világosan képviselik azon fogalmat, melyet a katolikus szépirodalom alatt értünk. Ott sokkal melegebb s élénkebb az érdeklődés ilyszerü irodalmi termékek iránt, sőt újabban, kiváltképen a szomszéd német államokban a katolikus irányu szépirodalom jelentékeny fejlődésnek indult s annyira kiterjedt, hogy nem csak a szomszéd államok, de messzebb fekvő országokba is elhatott s a könyvpiacozon nevezetes szerepet játszik. Nem csak önálló művekben, hanem a napi sajtóban is élénk termelés nyilvánul; az olvasó közönség egyre szaporodik

s néhány külföldi német avagy helvét ezég már nálunk is majdnem ismertebb, mint akárhány hazai. Csak egyet említünk, — a helvét Benzinger e nemű productumai hazánkat is eláraszták, s a Deutscher Hausschatz-nak, e német illusztrált folyóiratnak bizonyára nagyobb kelendősege van nálunk, mint a Kath. Hetilapnak.

Külföldön e tér hálásabb mint nálunk, de e tér első művelése ott is nehézségekkel járt. A lelkesedés és lelkesítés azonban lassankint oly contingensét teremte ott az olvasó közönségnek, mely a kath. szépirodalom létét szükségessé, elkerülhetlenné tette. A külföld e példája gyászos megvilágításban mutatja be a mi viszonyainkat. Nálunk kath. irányu szépirodalom hálátlan pálya két okból. Először, mert azon elemek, melyek a szellemi erőkkkel rendelkeznek, szétszóróvák, elforgásolvák, minden központ és vezér hiányában iránytalanul bolyongnak; s másodsor, mert az anyagi pártolást nyújtandó olvasó közönség hideg és közömbös s annyira rabja a nagyon kétes jellemű szépirodalomnak, hogy egy jobb irányban mutatkozandó szellemi mozzanatnak semmi garantiát sem nyújt; még a meglevőt sem pártolja. A kathol. családok, — néha a legjobbak. — nem látják be szükségét egy e téren kifejtendő nagyobb szabású és terjedelmű vállalatnak.

Kitűnik ez már abból is, hogy míg e lap, jelenben a tisztán katolikus irányu szépirodalomnak egyetlen képviselője, bármennyire színvonalára emelkedett a mai kor igényeinek, pártoláshiány fölött panaszkodni kénytelen, addig a silány sőt ép erkölestelen tartalmu vagy vallásellenes lapok jelentékenyen szaporodnak.

Katolikus irányu szépirodalmunknak nem is leszen jövője mindaddig, míg a jobb érzésű olvasó közönség sorakozva nem sietend annak pártolására. Az ügy áldozatot kíván, de ezen áldozat a nagy közönségben elosztva csekélyre olvad. Ha mindenki csak annyit áldozna ez oly fontos mint nemes célra, mennyit egy rövid esti szórakozás elemészt, nem lenne panaszhang hallható kathol. szépirodalmunk sorsa fölött. Már az érdekközösség követeli, hogy ne engedjük pusztulásnak indulni amaz erőket, tehetségeket, melyekkel bírunk, de melyeket egyenkint veszítünk el, mert tért nem nyújtunk nekik. A jelen kor épen az, mely tömör egyesülésre hív föl; s melynek létrejötte bizonyára felhozná hajnalát kath. szépirodalmunknak is.

Értsék meg e sorokat mindazok, kik egy jobb irányu szükségét belátják s érzik.

Párhuzam.

Gondolatom mostan az egekben mulat,
Hol dicső szellemek dicsérik az Urat.
Szívök szerelmével udvarolnak Neki;
Szívök szent szerelme buzgón megilleti.

Ah! a nagy boldogság körülfolylja őket!
Gyönyörár övedzi a hön szeretőket.
A szerető Isten, üdvük kufforrása,
Szüntelen velök van, hogy Őt kiki lássa.

És látni, birni Őt! s dicsérni szüntelen;
Teremhet-e nagyobb gyönyört a mult s jelen?...
Oh! a jövő is ugy lehet csak bútalán,
Ha birni fogjuk Őt s dicsérni untalan. — —

* * *

Gondolatom leszall s a föld színén evez:
S megsebzí a szívet a fájdalomtegez;
Megáll a képzelet; a lélek elborul!
S keblünk a méla bú-örvtől összébbszorul...

Egy féreg rágja az örök üdv gyökerét;
Az élet fájának nyesi léterejét;
Letépi az öröm örökzöld lombjait;
E féreg már nem egy családot romba vitt!...

E fény a böszült állatember nyelve;
A szitkok és átkok parazsával telve;
Pokoli fulánkját égre öltögeti;
A legmagasb nevek nem szentek már neki!...

Isten! im esegve színed elé lépünk:
Igazságod szerént ne büntesd mi népünk!
Legyen engesztelő Az, ki vére árán
Meváltott bennünket, — az ártatlan Bányány!

Nyulassy Antal.

Az atyai szív.

— Elbeszélés. —

Az öreg András bácsinak, az aranyfalvi kövér jómodu gazdának volt egy fia, egy unokahuga és egy kutyája. A fiát Józsinak, az unokahugát Katinak és a kutyáját Villámnak hívták. Kati tizenkilenc éves, szőke, izmos, munkás és igen eleven lány volt. Ő vezette a gazdaságot, s milyen gazdasszony volt! Az öreg András bácsi nagyon sokat tudott volna erről beszélni, s komolyan foglalkozott a leány jövőjével. Már tervet is készített magának. Majd férjhez adja Józsihoz, kinek az örökségből előlegképen már át is adta a feketevölgyi szép malmot s a kinek ennélfogva már szüksége volt egy feleségre. Az öreg András bácsi nem tett egyebet, mint vadászatni járt kutyájával, melyet talán jobban szeretett fiánál s unokahugánál s mely ragaszkodván gazdájához, soha sem távozott oldala mellől. Árnyékaként mindig követte őt. Ha találkozott az ember András bácsival, bizonyos lehetett benne, hogy kutyáját is látni fogja. Nem tettek egymás nélkül tíz lépést sem.

Egy késő őszi reggelen az öreg András bácsi igen korán kiment a mezőre. Ezuttal nem vadászni ment, hanem látni akarta, hogy mi történik a malomban. Villám, magától érthetőleg, mint rendesen most is vele ment. Amint megérkeztek, az öregnek beszélni valója volt a fiával s évégett kiment vele a rétre. Villám egy

esontot találván a malom udvarán avval annyira el volt foglalva, hogy csak néhány percz múlva vette észre gazdájának távozását. Hogy utolérje gazdáját, nem ment a pallóra, mi útját meghosszabbította volna, hanem beleugrott a malom vizébe s egyenesen át akarta uszni. Mindazáltal, habár jó uszó volt, szokatlan akadályra talált. Az őszi esők folytán a malom vize erősen megdagadt s igen sebes folyása volt, minek az lett a következtése, hogy a szegény állatot a malom felé ragadta. A malom kerekei működésben lévén, a kutya ezek egyike alá jutott, mely őt megragadta s a következő pillanatban már a víz alá merítette.

Midőn a kutya ijedtében ordítani kezdett, oda szaladtak, de már késő volt; nem lehetett többé segíteni s Villám a vízbe fult. Az öreg András bácsi fájdalmát lehetetlen lenne leírni. Az öreg halvány lett, reszketett s diófa botja kiesett a kezéből.

— Ah! Szegény Villámom! kiálta föl, oda van! Mennyire szeretett engem! Milyen jó vadászkutya volt!

Kétségbeesésében a haját kezdte tépni.

— Soh' se szomorkodjék apám, mond Józsi, végre is a kutya csak kutya. Csak nem fog talán sirni ily csekélységért?

— Ily csekélységért! felele az öreg boszusan; ily csekélységért! Ejnye, te rosz szívű fiu, hát nem látod be, hogy ha a kutya hibás volt, te is hibás vagy, mert a kereket egy órával hamarabb eresztetted meg a szoktnál. Ha ez nem történik, a szerencsétlenség sem történt volna. Eredj, elmondhatod, hogy egy rosz cselekedet terheli a lelkismeretedet.

Eközben fölemelte a földről a botját s morogva haza ment.

Aranyfálvára érve, Katinak szerencsére sikerült az öreget megnyugtatni. Bizonyos sebeket csak a nők tudnak gyógyítani. Kati eldicsérte szegény Villámnak minden jó tulajdonságát. A mit mondott az olyan forma hatással volt az öregre, mintha az egész világ részvényt nyilatkozattal halmozta volna el. Nagy vigaszára szolgálta, hogy volt emberi lény, ki résztvett az ő gyászában. Ha unokahuga egy szót sem szól s magára hagyja az öreget, fájdalmában, talán nem is vacsorál s éhesen lefeküdt volna. De a Kati rábeszélése folytán oda ült az asztalhoz és mint rendesen jóízűen evett; vacsora után pedig megfogta a kezét a lánynak s így szólt:

— Kati, te vagy a legjobb lány a világon; őszintén mondom ezt neked. S épen ezért számíts valami újságra. Nem mondok egyebet; valami újságra, és pedig nem később mint holnap.

Másnap reggel az öreg elment újra a malomba.

— Józsi fiam, mond az öreg, tudod, hogy tegnap itt engem egy nagy szerencsétlenség ért, mert bele fult a drága kutyám a te malmod vizébe. Annyi bizonyos, hogy az a szerencsétlenség nem történik, ha Kati a malomban lakott volna; mert a kereket az ő engedelme és parancsa nélkül nem eresztették volna meg. Ebből az következik, hogy a te unokatestvérednek mielőbb ide kell jönie, hogy veled lakjék.

— Jól van, apám, de mit fog maga tenni, ha egyedül marad?

— Én nem leszek egyedül, mert mindennap meglátogatlak benneteket. Ép oly gyakran fognak engem a malomban látni, mint Kati a házamnál. Hogy rövid legyek, csak annyit mondok, hogy össze akarlak házasítani benneteket.

— Össze akar bennünket házasítani, engem és Kati?

— Igen, titeket, s annyit mondhatok neked, hogy az egész Fehetevölgy irigyelni fogja tőled ezt a derék feleséget.

A fiatal molnár e szavakra komoly lett s gondolatokba merült, mi az öreg András bácsit annyira meglepte, hogy boszusan s izgatottan kiálta föl:

— Hogyan, te még vonakodol felelni? Jól van, huszonnégy órát adok neked a gondolkozásra; huszonnégy órát s egy perczel sem többet.

Azután ott hagyva fiát s haza felé ballagva morgogá magában:

— Hallott-e már valaha valaki ilyesmit? Nem akarni feleségül venni Kati, a legdrágább teremtet, egy valódi kincset!

Józsi megtestesült mása volt atyjának. Nem csak külsőleg hasonlított hozzá, de jellemre nézve is egészen apja volt. Szintén oly makacs természetű volt, talán még büszkébb, hevesebb és merészebb. Szerette unokatestvérét, de csak úgy mint saját nővérét szerette volna. Szóval neki soha esze ágában sem volt, hogy Kati valaha feleségül vegye. Sőt az ő szíve már rég a másé volt, egy vidékbeli leányé, kinek megígérte a házasságot. Ezt a lányt Homoki Marcsának hívták.

Marcsa egy vágmenti favágó és fausztató leánya volt; ne a volt vagyona, de az egész vidék azt mondta róla, hogy nincs szebb s derekabb lány nála az egész országban.

— Ez lesz az én feleségem, mondá magában Józsi, s nem veszek el másat.

Midőn a huszonnégy óra eltelt, az öreg András bácsi újra megjelent a malomban.

— Apám, mond a fiatal molnár, higye el, hogy mindenben kész vagyok apámnak engedelmeskedni a mit tőlem kíván, egyet kivéve; s ez az egy a házasságom. Apám nekem Katiról beszélt. Nincs asszony, kit jobban becsülnék nálanál. De nem szabad semmit eltitkolnom apám előtt; én már más lányt szeretek.

— Másat mint Kati? És kicsoda az, ha szabad kérdenem?

— Homoki Marcsa.

— A fausztató leánya? No ez azután valóban jó választás! Hát semmi nélkül akarsz-e megházasodni?

— Kedves apám, a malom, melyet olyan jó volt nekem adni, elég lesz, hogy megéljünk belőle feleségemmel.

Az öreg András bácsi ezek hallatára igen keserű kifakadásokba tört ki. Nem akart többé semmit hallani. Miután Józsi elutasította a Kati kezét, kit az öreg hozzá akart adni, bánja is András bácsi, elveheti Homoki Marcsát, hogy ha olyan nagy kedve van hozzá; de ebben az esetben a malom nem az övé többé.

— Ebben a perczen kimehetsz a malomból, mondá az öreg boszusan. Eredj, vedd el a favágó leányát; de a szemem elé ne kerülj többé.

Józsi, mint mondtuk makaes volt. A malmot csakugyan ott hagyta. Hová ment? Egyenesen a fausztatóhoz, kinél e szavakkal köszöntött be :

— Azért jöttem, hogy megkérjem a leánya kezét.

Két hónapra rá Józsi elvette Homoki Marcását : de a lakodalom szomorú volt. András bácsi haragudot : s nem akart megjelenni a lakodalmon. Az egyetlen a mit tett, abban állott, hogy beleegyezését adta az egybekeleshez, habár nem igen könnyen állott reá ; de Kati is addig beszélt az öregnek, míg végre kénytelen volt engedni.

— Hadd házasodjék, mondá az öreg, de ne várjon tőlem sem egy krajczárt, sem egy gabnaszemet. Nem fogok neki adni semmit.

Józsi azt mondta, hogy jól tudja, mi a munka és fáradság s hogy ő nem ijed meg tőlök. Őrizte a juhot, szántott, vetett, volt molnár is egymás után, most lesz favágó, fausztató mint a Maresa apja. S csakugyan kapott is munkát, szorgalmasan vágta a fát, usztatott s volt kenyere. Elejénte elég jól ment a dolga. Egy kis fiok született : Maresa vitte otthon a kis gazdaságot, s ha együtt voltak, igen boldogaknak érezték magukat. De a következő őszszel a sok esőzés folytán a folyók kiáradtak, két megyében roppant károkat tettek s a munkát hónapokra lehetetlenné tették. Ennek az volt a következése, hogy Józsi házában beállott a szükség, mely napról napra érezhetőbb lett, s félév múlva már inséggel kellett küzdenie.

Józsi komoly volt ; a szép Homoki Maresának arczán meglátszott a nélkülözés, s az üdeség szemlátomást eltűnt. Fiok, a kis Jancsi, az igaz szépen növekedett ; igen szép fiúcska volt, mivel hasonlított apjára s anyjára, de halvány arczán meglátszottak a kora nélkülözés és szenvedés jelei. Az emberek az egész vidéken haragudni kezdtek az öreg András gazdára, kegyetlennek s fősvénynek mondogatták.

— Szabad-e így elhagyni az embernek a maga gyermekeit ? mondák mindenfelé.

Azonban volt egy ismeretlen kéz, mely hogy segítsen a nyomoron, igen gyakran küldözgetett ajándékokat a kis családnak. Majd főzeléket, majd egy zsák lisztet vagy gyümölcsöt vagy egy kis hordó bort. Józsi addig kutagatta a jótét, míg végre rájött, hogy az adományok mind Katitól jönek. Egyébaránt derék unokahuga nem titkolózott otthon és sokat beszélt András bácsinak a számtízettek érdekében.

— Lásza, kedves bátyám, mondá, ideje lenne megboesátani. Azt akarja, hogy mind a hárman éhen haljanak ? Ejh ! hisz buvában meghalna miattok s ma-mam is követném nemsokára.

Mikor Maresa így beszélgetett, az öreg András bácsi, hogy valahogy erőt ne vegyen rajta az érzés, mindig e szavakkal válaszolt :

— Józsi engedetlen volt s a gyermek tartozik szüleinek engedelmeskedni.

— Igaza van, de ha tudná bátyám, hogy milyen szép kis unokája van, nem így beszélne. Egészen bátyámra hasonlít. Hát ennek a gyermeknek, a ki most kezd már magában járni, az legyen a sorsa, hogy ház-

ról házra koldulni menjen, mikor olyan gazdag nagyapja van, hogy hozzá fogható nincs a vidéken ?

Végre az öreg András bácsi szíve is meglágyult.

— Jól van, jól, Kati hugom ; majd később beszélünk erről.

Később ; az már gyakran késő ! s nem ezt akarta az András bácsi unokahuga.

Hogy hamarabb ezélt érjen, a következő hadi tervet gondolta ki.

Már ősz volt s nemsokára a szüretre is kellett már gondolni. Tudva, hogy az öreg a legközelebbi napok valamelyikén délután el fog menni megtekinteni szüleit s hogy jó kedvvel fog onnan visszatérni, mert igen jó és bő szüret ígérkezett. Kati azt akarta, hogy az öregnek visszatértében kettős találkozása legyen, tudnillik a kis Jancsival és egy kutyával.

A kutyát a kis fiu egy járszalagon vezette. Erre az alkalomra Jancsikát új ruhába öltöztette, s a gyermek az új öltönyben igen kedvesen nézett ki.

— Vigyázz ide, Jancsika, mondá neki Kati, tanulj meg jól a mit mondok s el ne feledd. Vedd le a kalapodat a kezzeddel, a melyikben nincs semmi és mondj el a mire tanítalak :

— Villám, a nadapó tutája, motyogá a kis fiúcska kedves és megható hangon.

Ez volt jó formán a leghosszabb mondat, mit eddig Jancsi tudott.

— A nagyapó kutyája ! — ismétlé Kati, tanítva a kis hőst.

— Nadapó tutája, ismétlé a kis gyermek.

— Jól van, nagyon jól van. Bizonyos, hogy nem fog tudni ellenállani.

E pillanatban lépések hallatszottak ; az öreg András bácsi jött. Igen jó kedvűnek látszott s ez már nagyon jó jel volt. Már messziről megpillantotta Katit és siettetni kezdte lépteit. Unokahugához érve, mellette egy vizslát pillantott meg s a vizsla mellett egy kis fiút. A gyermek beszélni akart ; fölnyitotta a száját, hogy elmondja az üdvözlést, melyre tanították, de az öreg nem hagyott neki reá időt. Amint ránézett, egészen meg volt indulva.

— Az én Józsim szakasztott ilyen volt három éves korában, mond az öreg.

— Villám, a nadapó tutája ! mond a kis fiu.

Nem nehéz eltalálni, hogyan végződött ez az egyszerű történet. — Ez a nap meghozta a teljes kibékülést ; Józsi és kis családja a feketevölgyi malom lakosa lett.

Az öreg András bácsi Katival saját házában lakott s jókedvűleg az új Villám nevelésével foglalkozott.

— Már csak hiába, mondogatá olykor, az én unokahugom mégis derék menyem lehetett volna !

(Francziából, Philibert Audebrand után.)

TÁRCA.

Olaszországból.

VI.

Firenze, 1877. december 5.

A szép képek hazájában, Firenzében vagyok. Aki valaha a »Galleria Pitti«-t látta, lehetetlen, hogy újra és újra ne kívánczozék a festészet hazájába! Ismételten bejártam a tágas termeket, melyek mondhatlan kincset rejtenek magukban. Elég a Rafael-féle Madonna della Seggiolá-t említeni, melynek jó és rossz aczél-, réz- és fametszetei az egész világot uralják, hogy egyetlen képpel nagy műkincset fejezzünk ki. A legnagyobb kedvteléssel és lankadatlan buzgalommal jártam be a gyűjteményt; valamint a Galleria degli Uffizit is: azonban amint a San Marco kolostorra került a sor, mindent feledtem, feledtem a Raffael-féle képeket, elmosódtak emlékemben Tizian remekjei! De hát hova jutottunk? Honnét e varázs? Azonnal ki fogom magyarázni magamat:

Aki az Uffizi-galleriából a S. Marcóba akar menni, igen helyesen teszi, ha a Piazza della Signorián megy keresztül. E tágas térnek a középkorban nagy szerepe volt! Tekintünk körül, jegyezzük meg jól a Palazzo Vecchio komor tekintetét, melyet az előtte fekvő Neptun-szökőkútra vet; figyeljünk a derült, nyílt »Loggia dei Lanzi«-ra is, mely szintén tanuja volt évszázadok előtt azon jeleneteknek, melyek gyökerei a S. Marco kolostor egyik cellájában fogantak meg.

A kolostor ma kongó, üres, mint a pusztai sir, de a művészet ecsetvonásai ma is beszélnek a falakról. Igen, azon szentélyben vagyunk, hol korának felülmulhatatlan s ma is méltán csodált művésze Fra Angelico da Fiesole teremtette meg egyszerű remekjeit. Alig tudja az ember, hogy hol kezdje, az egyszerű cellákról szóljon-e, melyeket az ő művészi esetje paradicsommá varázsolt, avagy a Sala del Capitolio-ról emlékezzék-e, hol fényes tehetsége felülmulta művész elődét? A régi káptalani vagyis gyűlésterem az, melyben Fiesole — mint őt egyszerűen nevezni szokás — legimposánsabb képe, a keresztrefeszített Üdvözítő a két lator között foglal helyet. Alig adta vissza ember az isteni természet vallásos ihlettel telt kifejezését így, mint Fra Angelico e képen. Már maga a csoportosítás alapeszméje, az inventio oly képeletdus elmére, lángészre mutat, aki e tekintetben Raffaelnek méltó vetélytársa. A keresztfa alatt csoportosítá ő az egész kereszténységet: ott látjuk a boldogs. szüzet, az apostolokat, szent Domonkóst, Ferenczet és Jeromost, mintegy képviselőit az egész keresztény nemzedéknek, legyenek azok apostolok utódai, bibornokok, szerzetesek, hittudósok stb.

E terem soha sem üres: a festészek és műbarátok lepik el naponta. A sorba állított székek egyikén oly örömet ott feleli magát az ember, hogy alig veszi észre a körülte zibongó nézőket s az idő előhaladtát. Pedig van ám az emeleten is nézni való; bizony időbe kerül míg a negyvenkét cellát sorra járjuk, hogy Fiesole, az egyszerű dominikánus barát gazdag képzelő tehetségét és teremtő erejét, habár csak így futólagosan is élvezhetjük. A ridegnek, komornak látszó szűk cellák, melyeket falrepedéshez hasonló ablakocská világít meg, oly barátságosak és derültek, ha beléptünkör a szemközt eső falra vetjük tekintetünket, melyet jobbra a Felfeszített előtt térdelő sz. Domonkos képe ékit. A sok feszület közt nem találunk két teljesen hasonló! A folyosó másik oldalán a cellák Krisztus urunk kinszenvedés-történetének egyes jeleneteit, valamint életének főbb

mozzanatait tartalmazzák. Különösen szépek: a három király imádása; a színváltozás; Krisztus az olajfák hegyén s Mária megkoronáztatása. Hónapokat, sőt éveket lehetne tölteni e valóban angyali felfogással teremtett képek előtt.

Oly szerencsétlen ötletem támadt, hogy S. Marco kincsei után az akadémia képeit, még pedig az új korbelleket néztem meg. Soha ilyen ellentétet! Valóban türelmes nem csak a papíros, de a vászon is!

Pedig e modern »remek« jobbra jutalomban részesültek! Ah, vagy ugy! Flórenczben is, mint hazánkban meg van a pajtáskodó szellem: a hatalmasok csinálnak pár ezer frankot a szerencsétlen pittoré-nak, kivált ha valami vizontszolgálatot tesz! Szívesen ide engedhetnők a nyolczezer forintos Zichy-féle képet, mely a fehér szalagot ábrázolja Deák Ferencz ravatalánál. Itt méltó helye lenne a drágán megfizetett rossz képek között.

Beszélhetnék még a Museo-ról, de már is igen igénybe vettem a t. olvasók türelmét: megvallom, rossz oldalam a művészi dolgokról csevegni az utcai vagy piaci episodok helyett, melyekről bőven értekezni az egyszerű turistáknak engedem át a dicsőséget.

Most azonban siessünk a vasut felé, mert a vonat itt hagy. pedig időm kiszámítva: előttem Bologna, e tudós város és Ravenna, a byzanci merevség, de egyttal a remek mozaikok hazája!

Ezekről majd akkor, ha magyar levegőt élvezve, jól befűtött kandalló mellett olasz utamról elmélkedve találandok pár papír szeletet jegyzeteim között arra érdemeseket, hogy e lapok nagybecsült olvasóinak velök kedveskedhessem!

A viszontlátásig, Isten velünk!

Dr. Czobor Béla.

RÖVID HIREK.

— Legfelsőbb adományok. A király és a királyné ő Felségök az országos nőképzőegyesület tanintézete javára 200 forintot; a király ő Felsege a tihanyi r. kath. iskola nagyobbitására 100 frtot; a tihanyi kath. iskola nagyobbitására 100 frtot adományozott magánpénztárából. — Rudolf trónörökös ő fensége a nőképzőegylet tanintézete javára 100 forintot küldött.

— A főmagasságu bibornok herczeg-prímás ő eminentiája, mint az »Esztergom« írja, ujabban egy gyönyörű hármás képpel (triptychon) gazdagította mű- és képtárát, melyet annyi izlés-, áldozat- és ritka műértelemmel létesített. A Megváltó életéből van merítve tárgya e képnek, mely nagybecsű zománcz mű a 17-ik század első feléből. Készítője Raymond József limogei ötvös Franciaországban.

— Szláv József a pozsonyi régi koronázási templom gyönyörű ódon keresztútja födelének helyreállítási költségére 500 forintot adott.

— Széchenyi Béla gróf atyjának Czenken levő összes kéziratait az Akademiának tulajdonjogilag oda ajándékozta.

— A műcsarnok első kiállítása 4395 frt 20 krt jövedelmezett. A mi viszonyaink között az eredmény örvendetesnek mondható.

— Népgyűlést tartottak Budapesten f. hó 16-ikán a kormánynak a keleti kérdéssel szemben követendő magatartása tárgyában. A határozatokat egy huszonöt tagu bizottság volt rögtön a miniszterelnöknek a várba felviendő. A bizottsággal azonban felment egy nagy néptömeg is, mely, midőn értesült,

hogy a miniszterelnök nem fogadja el a bizottságot, kövekkel betörte a miniszteri palota ablakait s éktelen rivalgások között vonult át a pesti oldalra, hol ugyanazon műveletet vitte végbe a szabadelvű kör ablakain. Ennek azután a folytatása az lett, hogy vizsgálatot indítottak a dologban s eddig Verhovay Gyula hírlapírót befogták, kit a törvénytörés lázadás vádjá miatt most a budai fogházban zárva tart.

— A műgyetemnek Mössmer József kereskedő egy ezer forintot érő gőzöst, Schvenicken Hermann hajógyári volt bérelő vízmérésekre berendezett hajót, a Pick- és Klein-czég ugyane célra szánt csónakot ajándékozott, mely adományokért a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur az illetőknek köszönetet nyilvánított.

— Az országos titkos levéltárban Zsilinszky Mihály képviselő megtalálta a Martinovics-féle összeesküvésben résztvevő békésmegyei urak ellen 1795-ben folytatott felségsértési per összes iratait.

— Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat alapszabályai elkészültek s legközelebb fel fognak terjesztetni a kormányhoz megerősítés végett. Az »Erdélyegyházmegyei Értesítő« után örömmel közöljük a következőkben az alakulandó üdvös célú egyesület szervezetére és működési körére vonatkozó főbb pontozatokat. Célja: a hittudományi, bölcsészeti, nevelészet, nyelvészeti, szépirodalmi, természet-mennyiség tudományi, egyházügyi és társadalmi téren kifejtendő munkásság által a közművelődés és irodalom ügyét emelni, e célra az írói erőket egyesíteni és így időszakos folyóiratok, nemkülönben önálló munkák kiadásával az épületes és hasznos ismereteket terjesztetni.

Tagjai: alapító, tiszteletbeli, pártoló és rendes tagok: a) alapítótag, ki a társulat céljaira egyszer mindenkorra legalább 50 frtot adoz; b) tiszteletbeli tag, kit a társulat irodalmi kitünő érdemeiért vagy a társulat érdekében tanusított jó hajlamaiért megválaszt; c) pártoló tagok, kik a társulat javára évenként legalább 5 frtot o. é. fizetnek; d) rendes tagok, kik a 2. § értelmé szerint munkálkodásra vállalkoznak és évenként a társulat pénztárába 2 forintot o. é. fizetnek. — A tagok lehetnek úgy egyháziak, mint világiak. A társulat négy szakosztályra oszlik, ugymint: a) hittudományi, bölcsészeti, nevelészet, — b) nyelvészeti, szépirodalmi, történelmi, — c) természetmennyiség tudományi, — d) egyházügyi és társadalmi szakosztályokra.

A társulati rendes tagok mindenike valamelyik önként választott szakosztályba belépni tartozik. A szakosztályi gyűléseken a megfelelő tudományágból értekezések és felolvasások tartatnak és az oda utalt művek megbirálatnak. A társulat heti közlönyt ad ki, melynek czime »Közművelődés« A társulat feladatát még képezendi a szakosztályok működésének megfelelő folyóiratok vagy tüzetesen kidolgozott önálló munkák kiadása. A heti közlönyt vagy időszakos folyóiratokat egy a közgyűlés által választandó öttagú bizottság szerkeszti, melynek egyik tagja, mint főszerkesztő, felelős. — Az önálló munkák kiadását illetőleg a választmány vagy közgyűlés esetről esetre határoz.

— A Federazione Piana delle società cattoliche in Roma (a katolikus egyesületek római Pius-szövetségének) f. hó 8-ikán 1080—552. sz. alatt kelt körözvényt küldött be lapunk szerkesztőségéhez, melyben Európa katolikusai adakozásokra szólíttatnak föl oly czéltól, hogy a római kath. iskolák s egyéb tanintézetek, szemben az a katolikus és vallás nélküli iskolák egyre növekedő áradatával támogattassanak és biztosítottassanak. Egyedül Rómában e célra nem gyűlhetne be elégséges pénz, ezért fordul az elnökség Európa katolikusaihoz. A

szövetkezet a begyűlendő pénz kiosztására a jövő évi júniusban azon nagy napot, melyen ő Szentsege a pápa eléri sz. Péter éreit nem csak mint római hanem mint antiochiai püspök is. A felhívást jövő számunkban egész terjedelmében közöljük.

— Halálozások. Freyseisen Gyula kataszteri igazgató Munkácson, élte 55. évében. 1848-ban honvédőrnagy volt. — Nyisztor Gergely gyiresi g. kath. esperes plébános élete 52. évében. — B. Gaál Lajos cs. k. nyugalm. altábornagy, f. hó 10-ikén, élte 67. évében, Badenben. — Schmidt József nyugalm. pécesegyházmegyei arany érdemkeresztés plébános f. hó 14-én.

— Dr. Feldert újra megválasztották bécsi polgármesterének. — Albrecht főherczeg ő fensége igen szép levelet intézett a nagy betegségből felgyógyult Lamarmora olasz tábornokhoz, ki felett 1866-ban Custozánál oly fényes győzelmet tartott. A levél tartalma következő: »Sajnálattal értesültem önnek súlyos betegségéről. Gratulálok a jobbuláshoz és őszinte, teljes szívből kívánom, hogy tökéletesen visszanyerje egészségét. Nagyon sajnáltam, hogy sem Bécsben, sem Badenben nem találkozhattunk. Albrecht főherczeg.« Lamarmora válaszában melegen megköszönte a főherczeg jó indulatait.

— Janssen csillagásznak sikerült egyrészt a napot, teleskopba való nézés s az ezzel összekötött szemveszélyek nélkül photographiák által észlelhetni, melyek a másodperc néhány századrésze alatt készek, másrészt pedig sikerült a nap egyes apró részletéről is készíteni photographiákat, holott a nap eddigi photographiái csak egy elmosódott körfelületet ábrázoltak. Ezen az uton már is sikerült kimutatnia, hogy a nap felülete érdes és nem sima, s hogy bizonyos rögzös kidudorodások vannak rajta, melyek hegyekhez hasonlítanak s majd sokszegűek majd köralakúak. — Urquhart David, a híres angol diplomata és publicista egész családja a kathol. egyház kebelébe visszatért. — Sándor czár f. hó 22-ikén Szentpétervárra érkezett s a harctérről jövő czárt a nép nagy lelkesedéssel fogadta.

— A Szent-István-Társulat Naptára 1878-ik évre megjelent és megrendelhető a társulati ügynökségben s minden könyvtár utján. Egy példány ára 25 krajczár.

I R O D A L O M.

— Fölhívás előfizetésre. Midőn a »Népiskolai Tanügy« nyolczadik évi folyamára előfizetést nyitunk, bizalommal kérjük t. olvasóinkat és elvtársainkat az előfizetések megújítására és lapunk terjesztésére. Programmunk eléggé ismeretes lapunk eddigi évfolyamaiból. Ezután is a megkezdett irányban fogunk haladni és erőnkől kitelhetőleg munkálkodni a kath. népnevelési ügy felvirágzásán. Eddigi főmunkatársaink és legjobb nevű katolikus szakíróink nagybecsű támogatása mellett a siker biztató reményével tekintünk a jövőbe. Igaz, hogy még mindig ott kísért a legnagyobb ellenség: a közönyösség réme; mert hogy hazánk 10—12 ezer katolikus tanítója közül alig egy-két száznak neve van bejegyezve az ugyszólván egyedül álló kathol. paedagogiai szaklap előfizetőinek jegyzékébe, — az nem nagy bátorítás. De tudjuk, hogy a közönyösségnek legjobb ellenszere a kitartás, és erősen hiszszük, hogy minél előbb tudatra fog ébredni a kathol. tanítók ezreiben is ama kétségbevonhatatlan

igazság: szakember szaklap nélkül a mai világban már meg nem élhet! A »Népiskolai Tanügy« megjelen úgy, mint eddig havonként kétszer, a hó 1-jén és 15-dikén. Ára: **egész évre 4 frt; félévre 2 frt.** Az előfizetésre való pénzek (legcélszerűbben postai utalvánnyal) a »Népiskolai Tanügy szerkesztőségének, Eger. Lyceum« czimezendők. **A szerkesztőség.**

— Előfizetési felhívás a »Magyar Koronára.« — Melyen t. közönség. Amit egy, a jó ügy érdekében teljes odaadással, teljes önzetlenséggel küzdő független napilap közönségének nyújthat, azzal szolgálja a »Magyar Korona« mint eddig, úgy ezután is kötelességének tekintendi. Ezen öntudat bátorít fel minket, hogy m. t. elvokonainkat teljes tisztelettel felkérjük, miszerént a »Magyar Koronát« mint elvű keresztényi katolikus szellemű s a mellett legolcsóbb magyar napilapot kegyes pártfogásukba venni és elvokon körökben ajánlani, terjeszteni méltóztassanak. Egyház-, haza-, királynak Isten szent akaratából közössé tett conservatív nagy és magasztos érdekei adják az irányt, melyet a »Magyar Korona« követ, mely mellett küzd, soha nem tévesztve szem elől a méltányosságot, a jogot s igazságot. Előfizetési feltételek: egész évre 10 frt; félévre 5 frt; évnegyedre 2 frt 50 kr. — A »M. Korona« szerkesztősége.

— Előfizetési felhívás. Az »Egri egyházmegyei Közlöny«-re. E lap ugyan első sorban az egri egyházmegye érdekeit szolgálja, de emellett tágasabb keretű hivatással is bír, a mennyiben a helyi jelentőségű tárgyakon kívül, általános érdekű elméleti és gyakorlati kérdésekkel is foglalkozik, főleg a lelkipásztorkodás terén, melynek művelését kiváló feladatul tüzte maga elé. Nem szoros érteményben vett helyi lap tehát, hanem közérdekű egyházi folyóirat is egyuttal. Mint ilyet bátorodunk azt ajánlani a hazai katolikus papság szíves figyelmébe és pártolásába. Megjelenik minden hó 1-jén és 16-ikán. Előfizethetni rá egész évre 2 frt-al, félévre 1 frt-al, vagy a szerkesztőnél (papnövelde), vagy az érsek-lyceumi nyomdában. — Eger, 1877. december 15. A szerkesztőség.

— A karácsonyi és újévi könyvajándékok sorában egy kedves kis vendég jelent meg Lauffer Vilmos kiadásában: **»Elbeszélések a magyar ifjuság részére«** Szulik Józseftől. Az öt színezett képpel diszesen kiállított és képes borítékba kötött könyv hat elbeszélést tartalmaz: négyet Messer Teréz, egyet C. Salez és egyet Bonn Ferencz jó nevű ifjusági írók után. A gyermek kedélyvilágából merített s nemes vonásokban, vonzón elbeszéltek jelenetek vannak ezen elbeszélésekben festve, melyeket nem csak a gyermekek, de a felnőttek is élvezettel fognak olvasni. Kár, hogy e könyv legalább is pár héttel előbb nem jelent meg, hogy előbb ismertethetők volna. Alkalmasb karácsoni és újévajándékok nem ajánlhattunk volna a szülőknek gyermekeik száimára. Igen alkalmas ezen könyv jutalmul is az iskolai év végével s fölhívjuk rá tisztelt olvasóink becses figyelmét. Szulik József tanár ur valóban elismerést érdemel, hogy átültette irodalmunkba ezen jeles ifjusági elbeszéléseket. — A 97 lapra terjedő könyvnek ára 1 forint.

— A t. közönséghez, a megindítandó »Egri Népkönyvtár« ügyében. Az egri egyházmegyei irodalmi egyletnek nem kerülhetette el figyelmét a jó irányú népiratok fontossága és azon üdvös befolyás, melyet azok a nép fokozatos felvilágosítására, művelődésére, vallásos és hazafiai érzelmeinek ápolására gyakorolnak. Ez s annak szükségessége, hogy a keletkezében levő nép- és iskolai könyvtárak megfelelő könyvekkel elláttassanak, vezette az egyletet azon elhatározásra, hogy »Egri Nép-

könyvtár« czime alatt füzetes, népirodalmi vállalatot indíttson meg s annak pártolására a népirodalmi hasznos könyvek szükségességét átérző közönséget, a magyar népet felhívja. A megindítandó »Egri Népkönyvtár« tartalma változatos lesz, a nép szükségéhez mért, hasznos, mulattató és tanulságos; szem előtt tartván a fontosb napi kérdéseket is, melyeknek helyes megfejtése nevezetes befolyással lehet a nép üdvös tájékoztatására. — Az »Egri Népkönyvtár« 1878-ik évtől kezdve fog megjelenni, évenként 20 ivnyi terjedelemben, 4 füzetben úgy, hogy negyedévenként fog egy-egy füzet kiadatni 4—6 ivnyi tartalommal. — Előfizetési ár egy évre csak 1 frt. A füzetek egyenkint is megszerezhetők lesznek, a borítékon kinyomandó áron. A többet megrendelők és gyűjtők minden öt példány után egy ingyen példányt kapnak. — Az »Egri Népkönyvtár« szerkesztésére Luga László, az »Egri Népujság« és »Irodalmi Szemle« kiadó-szerkesztője kéretett föl, s a füzetekbe szánt kéziratok, az előfizetési pénzek és megrendelések hozzá lesznek küldendők. A bárhonnán jött, elfogadott és nyomtatásban megjelent dolgozatok díjaztatni fognak, miről a szerkesztő szolgálhat közelebbi felvilágosítással. Egerben, 1877. december elején. Az egri egyházmegyei irodalmi egylet.

Ezen üdvös és hasznos vállalatot, melyből az első hat ives füzet »Téli estéek« czimen, vegyes olvasmányokkal, január elsejére fog megjelenni és az előfizetőknek szétküldetni, a legmelegebben ajánljuk a nép barátainak hathatós pártolásába.

MINDENFÉLE.

Budé, közönségesen Budaeus, francia nyelvű tudós oly szentélyvel szentelte egész idejét ó-classikai tanulmányainak, hogy végre minden egyéb iránt közönyös lett s meghagyta hozzártartozóinak, hogy őt dolgozó szobájában soha se zavarják. Egy napon tűz ütött ki házában s mivel gyorsan nagyobb méreket öltött, a szolgálta tudós szobájába rohant, tele torokkal kiáltva van: tűz van! Boszusan fordult feléje Budaeus s felelé: »Mondd meg azt a feleségemnek, már többször mondtam nektek, hogy én a gazdasági ügyekkel nem törődöm.«

Sajátságos házak vannak Lhassában, Tibetben, mely város a Dalar Lama vagy Tale Lama székhelye. E város egy negyedében t. i. a házak legnagyobb része ökör- és ürü-szarvaktól van építve. Az ökörszarvak simák és fehérek, az ürü-szarvak feketék és érdesek. Ezen sajátságos építőanyaggal a falakon számtalan alakzatokat képeznek. A szarvak közötti hézagokat vakolattal töltik ki; az egész ugyan különösen néz ki, de nem kellemetlen a szemre s ezen házak állítólag igen tartósak; a tűz sem fogja oly könnyen, de ha egyszer meggyulnak, akkor jaj a lhassai lakosok orrainak; mert az ily égő házak buze egy utazó leírása szerént valóban borzasztó.

Litvániában az alsóbb osztályuaknál azon szokás uralkodik hogy férjhezmenni kívánó fiatal lányok lakaik előtt zöld koszort tűznek ki, hogy ezzel tudtul adják, miszerint nőül menni készek.

A markeza-szigeti tetovirozók. E sziget tetovirozói külön kasztot képeznek s vannak köztük egyes mesterek, kik e tekintetben a művészet magaslatára küzdtek fel magukat s ezért a főnököknél nagy tekintélynek örvendének, olyformán mint például London vagy Páris előkelő közönségénél a divatos szabók. Ők kipróbált gyakorlottsággal tudják a legművészeibb rajzokat és arabeszkeket állítani elő az illetők bőrén, kik hazai szokás szerint ily módon kívánják magukat ékítettetni. A disztis e neme czethal foggal történik, melynek segélyével a kék festékanyagot

